

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List
za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.
Stane četrletno: 1 šiling.
celoletno: 4 šilinge.
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—
celoletno: Din. 100.—
Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VI.

Dunaj, 24. novembra 1926.

Št. 47.

Molčali smo.

V svoji skromnosti večkrat molčimo v zadevah, ki se živo tičejo našega naroda in upamo, da bo molk lažje ublažil nezdrave razmere, ki vladajo med večino in manjšino. Javnost stoji pod vtisi razburjenega časa, ki ne dopušča trezne razsodnosti in tako se godijo krivice, pod katerimi trpijo navadno najslabjši. Kakor se stranke medsebojno mrcvarijo in si očitajo korupcijo in druge nečedne afere, tako se podtikava tudi manjšinam, da niso lojalne, samo da jim ni treba dati pravic, ki jim pripadajo. Na ta način pa pada tudi javna moralna, ako se je sploh sme upoštevati v politiki in s tem tudi čut do pravice. Zdi se, da se sila slavi kot nekak ideal in obuzava, o čemer pričča italijansko nasilje v zadnjem času in koroško javno mnenje, ki se sklicuje bolj na moč kot na pravni čut. Žrtve so oni kosci razmeharjenega naroda, ki se ne morejo na nobenega sklicevati, za katere so zamanj papirnate izjave in protesti.

Nemci pri nas se dobro zavedajo, da slovenski kmet v svoji gospodarski odvisnosti in hrepenenju do miru ni nevaren nemški večini, zavedajo se, da je kmet, ki tvori pretežno večino našega naroda, mirnega značaja in element, ki ne bo nikdar nastopal po načinu komunistov. S teh razlogov nimajo Nemci tudi povoda, postopati z našim življenjem na enak način kakor italijanski imperialisti ali zaradi tega ni zapostavljen ali zatiranje nič manj očito, samo da je oblika drugačna. Sila pri nas ni dosegla nobenega uspeha, narobe, ravno ona je pripomogla, da smo se jeli zbirati in da še sedaj obstojimo. Sedaj se gre za uničenje našega življa s pomočjo kulture, ki bi naj iztrgala iz naših vrst vse ono, kar ni nemško. Še to, kar smo si postavili s težko muko in kar smatramo za svojo last in svojo posebnost, naj nam zruši pretirani nasproten nacionalizem. Dolžnosti, ki iztičejo iz enakopravnosti

pred zakonom, se ne upoštevajo in tako stojijo Slovenci, oropani vsake omike, pred trdim dejstvom, da smejo veljati za večne hlapce nemški gospodi. Pot navzgor je za našega človeka zaprta.

Stiki Slovencev z Nemci zlasti na gospodarskem polju pa so tako ozki, da bi bili ti že davno lahko prepričani o naši iskrenosti in lojalnosti, o naši udanosti v nove razmere, ako bi hoteli biti pravični. Svoj značaj in svojo posebnost, katere naj razločujeta od Nemcev, pa vendar ne moremo in ne hočemo pustiti, je pa tudi v bistvu manj važno, da bi radi tega morali trpeti medsebojni odnošaji. Boj se bije le za obrambo naših svetinj, katere smo podedovali po naših prednikih in ta moralna dolžnost se nam vendar ne more šteti v zlo. To bi morali oni razumeti, ki so nam načelno nasproti, ker so pač za to postavljeni in plačani. Vpoštevanje te misli bi omogočilo razumevanje, prenehalo bi pa tudi nepotrebno preganjanje, ki mora siliti na odpor. Ne bilo bi treba opazovati žalostnega dejstva, da se smatrajo Slovenci po končanih študijah na avstrijskih šolah za državljane druge vrste, ki ne pridejo za nobeno službo v poštev, ne bilo bi pa tudi potrebno, da zalagajo Nemci ogromne vsote samo za raznaševalne namene v naše kraje, ne pa za povzročilo kulture ali pa napredek dežele.

V ilustracijo, da pravilno pojmujejo smotreno zatiranje, samo en slučaj. Par let po plebiscitu so došli nemški agenti koroške deželne zavarovalnice proti požaru v naše kraje, da se domačije zavarujejo. Slabo so se razumeli z ljudstvom in ni bilo pričakovati uspehov, pa smo jim dali na občinske stroške svoje ljudi na razpolago, ki so pomagali pri nabiranju. Gotovo lepa vzajemnost v gospodarske svrhe! Zgodilo pa se je, da je bil nastavljen v zavodu neki Slovenec. Čim je to zaznal neki agent, je začrnil Slovence pri ravnateljstvu in opozoril na to Heimatdienst. Ta je insciniral javen na-

pad na cesti, pri katerem je bil Slovenec brez povoda pretepen, obrčan, oklofutun in aretiran ter po lažnjivih izjavah obsojen; še le rekurzivnim potom se je obsodba kot neutemeljna razveljavila. Posledice so bile, da je bil Slovenec „wegen unliebsamen Aufsehens“ (neljube pozornosti) odstavljen brez pravice do brezposelne podpore in to od zavoda, kamor plačujejo tudi Slovenci svoje premije. Molčalo se je o tem, a ker smatra ravnateljstvo kljub enoglasni razsodbi pritoživitvene komisije, da se je zgodila krivica, zadevo v redu, se čutimo upravičeni, da ta čin v javnosti ožigosamo. Da se obvarujemo očitanja iredente, ki se ob vsaki malenkosti naglašja, nismo doslej slovensko ljudstvo niti opomnili na to, da obstoji v Celovcu še gotovo deset drugih zavarovalnic, ki dajejo iste ugodnosti in ki bodo gotovo manj krivične proti članom, od katerih živijo. Ožigosamo pa tudi čin zaslišavanja po ravnatelju, ki je kot opravičbo edino zahteval priznanje, da li je dotični pristaš Poljančeve stranke ali ne. Lokava je njegova izjava, da kot tak zavodu več škoduje kot koristi! Kaže pa ta čin tudi žalosten horizont pristnih Nemcev, ki se o drugem narodu ne morejo drugače prepričati kakor skozi usta oseb in listov, katerim je na tem ležeče, da resnico prikrivajo in da opisujejo drugorodce v najslabši luči! Kaj bi rekel ravnatelj, ako bi 10.000 Poljančevih pristašev izreklo, da škoduje njihov denar zavodu ter ga nesli kam drugam? Kaj bi rekel, ako bi bili Slovenci po vsej pravici tako zapeti, da bi zahtevali slovenske spise in račune, ko stoji vendar zavod v konkurenčnem boju z drugimi? Ali bi si pomagal z onimi uradniki, ki se sramujejo s strankami slovensko govoriti in ki smešijo po odhodu slovenski jezik z izjavami „windische Knödelsprache“?

Bratje in sestre ne spite!

vedno dovolj posla. Živi skromno in kar je glavno, zadovoljno.

Duri v kozji hlev so bila odprta na stežaj in iz hleva se je slišalo glasno kreganje in jezno godrnjanje. Nančara je čepela ob kozi in jo molzla, a koza je imela to slabo navado, da se ni pustila mlesti; odskakovala je sem in tja in trkala z glavo. Zato je Nančara od časa do časa, ko jo je prijel jeza, prenehala z molžnjo, vzela v roke poleg sebe na tleh ležečo šibo in z udarci po suhem hrbtu učila kozo pokorščine, dokler ni zopet, za nekaj časa postala mirna. Takoj se je Nančara vsak večer dolgo časa mudila v hlevu in se jezila z nepokorno kozo; molzla in pretepala jo je vsak večer.

„O ti čemerna koza, da bi bila vsaj enkrat pri pokoju, kadar te molzem, skoro bi mleko razlila zavoljo tebe,“ se je jezila tudi nocoj, postavila lonec na tla in jo s šibo v suhi roki udrihala po hrbtu.

Radoveden, kaj da se Nančara tako jezi, stopi župnik k hlevnim durim in vidi, kako ženska uči nagajivo kozo pokorščine.

„Kaj pa pretepaš kozo?“

„O jej gospod fajmošter,“ vikne Nančara v zadregi, da jo sam gospod iznenadijo, ko pretepa žival. „moja koza me bo pod zemljo spravila, vsak večer se moram jeziti nad njo, ker se ne pusti pomlesti.“

„Veš kaj, pest soli ji pomešaj med seno in potem bo prav gotovo mirna.“

(Dalje sledi.)

PODLISTEK

Kovač Franc:

Novi zvonovi.

(Nadaljevanje.)

II.

Po fari je bilo tiho kot na veliki petek in ljudem je šlo to k srcu. Prihajali so prezgodaj ali prepozno v cerkev, nihče ni vedel, kdaj je poldne ali večernica. In na stenske ure se ni zanesti. Zato je zanimanje za nove zvonove rastlo in prigovarjanje zaleglo. In neko nedeljo popoldne so se zbrali gospodarji v gostilni in izbrali odbor, za vsako vas po enega bolj uglednega moža. Nadalje so določili tudi program, po katerem naj se zbira denar: nabiralna pola, veselice, ples, tombola — vse naj služi v prid novim zvonovom.

Še isti dan je vedel vsak otrok v fari, da bodo napravili nove zvonove. Vsi so bili mnenja, da so zvonovi potrebni in sicer ravno tako težki kot stari. Določila se je na nedeljo popoldne tombola, karte so prodajali že štirinajst dni poprej; vsakega so mikali lepi dobinki. Vršila se je velikanska veselica, kjer se je plesalo do ranega jutra — vse za nove zvonove. In s čistim dobičkom so bili prav zadovoljni, kar jim je dalo novegagoga.

Vsak je nekaj dal, kolikor je pač premogel, večji kmetje so dali več, manjši manj. Kdor ni mogel dati v denariu, je daroval v blagu; smreko, biren žita, klaftro drv, revnejši kozliča ali ovco, stare ženice kuro ali petelina. Nihče ni hotel zaostati, celo Krivi Tevž, ki je na pol slep in okrog prosil, je prinesel župniku nekaj drobiža.

„Do bo tudi meni zvonilo, ko bom umrl.“

„Že dobro, Tevž, seveda ti bo zvonilo,“ ga je pohvalil župnik.

O večernem mraku se je vračal župnik Janez z izprehoda domov in počasi korakal mimo kajže, v kateri je samotarila stara Nančara. V mladih letih je služila pri kmetih za deklo, omožila se ni nikdar. Sama sicer pravi, da se ni hotela, a najbrže je ni nihče hotel. Sedaj na stara leta stanuje v kajži za vasjo; nekoliko dela včasih pri kmetu, katerega last je bajta, da odsluži za stanovanje, včasih gre drugam pomagati, po leti nabira in nosi v mesto prodajat maline in črnice, redi nekaj kokoši in eno kozo, da se skromno preživi. Saj ne potrebuje mnogo. Nove, moderne obleke ne rabi, saj ima še stare toliko, da je do smrti ne bo mogla potrgati, češ, za starega človeka je obleka kmalu dobra, če tudi je po starem narejena. Glavno je, da ni umazana in raztrgana. Na njivici za kočo ima nasajeni dve brazdi krompirja in nekaj zeljnatih glav, popravlja grobe, po zimi pa pri kmetih prede, da ima

Naši kraji.

(Nadaljevanje.)

Leta 1890 je štela občina po uradnem štetju 40 oseb nemškega občevalnega jezika, leta 1910 85, pri zadnjem štetju pa 345. Vsakdo pa ve, da izven par grofovskih gozdarjev in tovarniških uradnikov ni pravih Nemcev v občini. Občinska hiša stoji sredi trga, občina je začasno zastopana po 14 odbornikov slovenske in 8 soc. demokratske stranke. Do sedaj še ni nikdar prodrla nemška stranka, socialistom se je pa enkrat posrečilo, predreti vrsto in si vstvariti večino; seveda je nujno sledila reakcija, ker ni bilo danih pogojev. Kot otok v občini je smatrati Železno Kaplo, ki obsega 222 ha ter šteje po zadnjem štetju 1089 ljudi. Leta 1890 je štela občina 618 Slovencev in 460 Nemcev, danes pa 313 Slovencev in 772 Nemcev. Občina je samostojna, ker se je delila radi nesoglasja, ki obstoji med kmečko okolico in obrtno Kaplo. Ta samostojnost je ščitila, oziroma pospeševala ponemčevanje ker ni prišla upravno v stik s Slovenci okolice, ki bi bili vladali nad Nemci v občini. Mogoče postane tudi tukaj vprašanje spojitve enkrat aktualno, vendar pa še-le tedaj, kadar zgubi slovenska okolica svoj značaj in ne bo mogla ovirati delovanja stranke, ki bi prednjačila. Trg ni tako nemški kot se vpije, vsaka trgovina, vsaka gostilna, vsak obrtnik se poslužuje v občevanju z okolice tudi slovenskega jezika. Rokodelstvo je tukaj koncentrirano za celo okolico, trgovina spaja ljudi, gostilne se napolnjujejo ob nedeljah od okolice, ki ima svojo kulturno središče v trgu. Vpliv nemškutarstva ni ravno majhen in ker hodijo otroci okolice v šolo v trg, se navživajo v polni meri duha, ki jih obdaja in vodi do mlačnosti, ako ne do odpada. Gospodarsko si občini pomagata in sta navezana na skupno delovanje, v političnem oziru pa je vedno vladala velika napetost, ki je postala še večja, ker je trg vedno nasprotoval okolici v zadevah šolstva, potov, tržnega prostora, mitnic itd.

Zidanje slovenske šole, za katero se je pridobil prostor in izdelal načrt, se kljub ponovnih prošnjah s strani belske občine od šolskih oblasti ni dovolilo, po plebiscitu pa se je uvedel potovalni poduk v Remšeniku, Lepeni in Beli, ki je namenjen oddaljenim krajom. Tudi za Obirsko se misli postaviti šolo, menda zato, ker se v župnišču ne podučuje radosti nemška abeceda!

Trgovina in rokodelstvo sta v trgu močno razvita ter se je že vršila letošnje leto razstava, ki je že bila izven lokalnega pomena. Večinoma pa sta v nasprotnih rokah in se na žalost do sedaj ni ničesar storilo, da bi se na tem polju prišlo do večje samostojnosti. Kakor povsod, podpira tudi tukaj slovenski kmet svoje nasprotnike, ki so sicer radi v trgovskih odnošajih s slovenskim življem, ki pa ne čutijo potrebe, da bi zagovarjali njegove pravice in zahteve na kulturnem polju. Opomniti je samo treba, da se je soc. demokratična stranka takoj zavzela za gospodarsko osamosvojitve iz velenemških rok, čim je dobila večino v občini in upostavila svoje konzumno društvo. Edino hranilnica in posojilnica vrši svojo nalogo in je priljubljena, za Kaplo pa obstoji denarni zavod iste kakovosti, seveda nemškega značaja.

Nekdaj se je uvedla po kranjskih mojstrih pletarska obrt, ki pa je vsled zastoja v razpečevanju kmalu zaspala. Sedaj obstoji samo eno majhno podjetje. Gostilne stoje gotovo na prvem mestu, okoli 30 za 3377 prebivalcev obeh občin, ki seveda niso samo lokalnega pomena, ampak pridejo tudi pri tujskem prometu do veljave. Okrog 15 trgovin služi menjavanju blaga ter so večinoma splošnega značaja, deželi primerne. Dobiti se mora v vsaki trgovini vse to, kar se v gospodarstvu potrebuje! Dozidal se je v trgu tudi kino, ki bo širil kulturno delo na najbližji točki meje in Železna Kapla bo na ta način kulturno središče ne samo okoliša, ampak tudi dela Podjune. Trgovsko središče pa je že od davnega časa, ker leži na prometni cesti in železnici ter drdrajo ob vsaki priložnosti vozovi iz Podjune na trg, da se iznebijo žita in drugih poljskih pridelkov. Kot mejna postaja pa je zgubila na vplivu in vse nade za procvit se stavijo na industrijo, oz. rudokope, ki bi naj povečali konzum.

POLITIČNI PREGLED

Dunaj, 20. nov. Glavni odbor državnega sveta je sprejel predlog, s katerim se povišajo poštna, brzojavna in telefonska pristojbina. Pristojbine za navadna pisma do 20 gramov ostanejo neizpremenjene, od 20 do 250 gramov pa se zvišajo na 30 grošev. Poštna dopisnica se zviša za en groš, pristojbina poštnih nakaznic na 15 grošev, tiskovin do 50 gramov na 5 g, do 100 gramov na 10 g, časopis na 9 g, tiskovine do 15 gramov pa ostanejo kot doslej. Brzojav se zviša od 6 grošev na 10 grošev za besedo. Na ta način se misli dobiti 12 milijonov šilingov več dohodkov. Povišanje pristojbin za telefon in časopis stopi v veljavo 1. januarja 1927, druge pristojbine pa s 1. decembrom t. l. — Avstrijski proračun za leto 1927 zahteva 1702,6 milijonov šilingov izdatkov in 1567,1 milijonov šil. dohodkov. Primanjkljaj znaša torej 135 milijonov šil. O posameznih točkah se sedaj razpravlja, ob kateri priliki je prišlo do hudih spopadov radi ogromnih izgub poštne hranilnice, ki je v zadnjih letih izgubila 110 milijonov šilingov. Pri zgubonosnih kupčijah poštne hranilnice je igral veliko vlogo predsednik Union banke, največje banke v Avstriji, Bosel, ki je sedaj odstopil. On dolguje poštni hranilnici 80 milijonov šilingov, za kar je založil 3 milijone komadov delnic Union banke, ki pa vsled padca že dolgo ne krijejo več ta dolg. Poštna hranilnica je dala neverjetne vsote Boselu na razpolago, ravno tako tudi vlada iz davčnih denarjev, seveda proti kritju v papirjih, ki pa so vsled padca izgubili vrednost. Že leta 1923 je dobil Bosel 778 milijard od poštne hranilnice in vrnil samo 100 milijard. Pogodba je bila tako površno sklenjena, da je celo manjkal termin, po katerem bi se bil Bosel v slučaju, da ne plača pravočasno, lahko izročil sodišču. Bosel je špekuliral v frankih, kar je imelo katastrofalne posledice tudi pri drugih podjetjih, ki so se vrgla na to kupčijo. Poštna hranilnica si je hotela iz zagate pomagati in je začela igrati na borzi ter v to svrhu nakupila cele magacine delnic, pri katerih pa je zgubila 430 milijard. Leta 1924 je nastopila doba špekulacije s frankom, ki je prinesla hranilnici nove ogromne izgube. Za vse te izgube se dela odgovorno sedaj vlado, ker je poštna hranilnica državno podjetje, za katerega je porok vlada. Kakor se izve, se skozi leta inflacije sploh niso položili računi pred parlamentom in še le postava o zlati bilanci je odkrila izgube. Račun je položil računski dvor v soglasju z ministerstvom finance in posledice so bile, da so bili odstavljene guverner in knjigovodja. Vlada se izgovarja, da je zgubam kriva inflacijska doba in da je morala dati Boselu denar na razpolago, da je rešil Hammerbrotwerke. To za preskrbo Dunaja velevažno podjetje je bilo v resnici jako obremenjeno v holandskih hipotekah. Bosel je dobil za to le 2 milijardi in je izplačal dolg, zato pa je postal on upnik podjetja in ker ni mogel dobiti iz podjetja denarja, ga je pretvoril v družbo in si pridržal do 40% akcij. Podjetje je trpelo vsled slabe špekulacije v žitu in moki veliko škodo ter je prišlo v roke Bosela. Ako bi bila vlada v resnici samo priskočila podjetju radi tega na pomoč, ker zaposluje okoli 1600 delavcev, ki bi ostali brez dela, bi to ne bila velika pregreha, vendar je hranilnica izročila Boselu veliko večje vsote, s katerimi je on špekuliral. Dejstvo je, da ima hranilnica škodo in sedaj se misli naknadno ustvariti zakon, ki bi v bodoče varoval pred tako lahkomišljenim obratovanjem. — Avto je postal tako važno prometno sredstvo, da že trpijo vsled njegove konkurence železnice. Uprava zveznih železnic bi rada doségla, da bi se koncesije omejile ali pa, da bi se avto obdačil, ker zlasti lokalne železnice ne morejo več izhajati. Sprožila se je tudi misel, ako bi ne bilo bolje, da bi prevzela železniška uprava avtopromet v svoje roke.

DOMAČE NOVICE

Davki. Finančno ministrstvo je obvestilo finančne direkcije, da se podaljšata vplačilna termina za dohodninski davek, ki zapade s prvim decembrom ter za blagovni prometni davek, ki bo potekel 20. januarja, do 1. marca 1927. To velja samo za one davkoplačevalce,

ki so trpeli vsled vremenskih nezdod ali vsled krize v prodaji. Občine, ki so trpele škodo, se naj obrnejo v imenu vseh prizadetih na davčno oblast, da se izposluje omenjena ugodnost skupno za vse občane; za ugodnost pa lahko prosi tudi posameznik. Za zaostale davke se bo počakalo do 1. marca ter se ne bodo iztirjali do tega časa eksekutivnim potom.

Zvezni predsednik g. dr. Hainisch se je mudil 16. t. m. zopet na Koroškem ter je bil navzoč pri otvoritvi električne naprave Frassgrabenwerk pri Wolfsbergu. V Celovcu je bil pozdravljen na kolodvoru od vladnih oseb, v Velikovcu so se mu predstavile oblasti ter naš poslanec g. dr. Petek. Znova so ga opomnili na gospodarski položaj Koroške. Zvezni predsednik, ki se zanima zlasti za gospodarske ustanove, si je ogledal tudi podjetje za izdelavo kos Swatek pri Wolfsbergu ter bil gost pri grofu Henckel-Donnersmarck. Prepotoval je tudi več krajev Koroške, kjer so ga sprejemala občinska zastopstva ter se dan pozneje odpeljal na Dunaj.

Imenovanja. V deželni šolski svet so se odposlali od deželnega zbora gospodje: gimn. profesor dr. Zeinitzer, inž. Ehrlich, nadučitelj Gatternig, vicežupan Rothwangl, ter kneta Sattlegger in Feinig. Od deželne vlade: advokat dr. Dörflinger in dr. Reinprecht. — Imenovani so nadučiteljem: za Podklošter Matija Kreiner, za Žrelec Jožef Fleiss, za Grabštanj Gustav Srebernick, za Gospo sveto Ivan Fantur. Učiteljem (učiteljicam) so imenovani: za Podklošter Ivan Pettau in Anton Reisinger ter učiteljica Berta Posnig, za Železno Kaplo Emilija Wimmer, za Bistrice Jožefina Klose, za Brnco Marija Tributsch, za Šmohor Avgusta Valentinitz, za Št. Janž na Mostiču Marjeta Spiess, za Mohličje Emilija Bluch, za Rožek Oton Lex, za Vetrinj Valentin Oremus. Vpokojena je učiteljica Ivanka Scherl v Grebinju. Službi se je odpovedala učiteljica Samonigg Eleonora na Brdu. Odstavljen je pomožni učitelj Walter Ebner v Melvičah. Prestavila se je učiteljica Lojzka Allitsch iz Hodiš v Kotmaro vas. — Prestavljen je g. provizor Henrik Gsöls iz Golšave v Šmarjeti, kaplan Lorenc Bartlmä iz Pliberka v Železno Kaplo, kaplan Jakob Obersteiner iz Kaple v Pliberk. Imenovan je provizorjem za Golšovo kaplan Franc Katnik iz Tini.

Kazaze. (Poroka.) Letos se ni pokazalo veliko veselja za ženitev. (Za moštitev ga je bilo gotovo več, pa ženske same se ne morejo moštiti, možki pa nočejo. Ko bi odločevala samo vest in čast, bi moralo biti še vsaj devet porok po spričevanju rojstnih bukev!) Po zimi je odpeljal Štebjan dekle iz Kazaz, sedaj pred zimo pa je daleč okoli dobro znani mlinar Grabelnikov Lojz pripeljal mlado Slamnikovo Trezo nazaj v faro. Tako se je zopet vsadilo žlahtno zakonsko drevo v božji vrt. Bog daj znani hiši obilo sreče in žlahtnega sadu! Seveda ni bilo brez gostije, ker krčmarji in godci ne marajo opustiti stare šege. Kaj vneto so prepevali fantje s fare ljubljenu paru v čast in sebi v veselje! Le škoda, da se ni glasilo ljubo narodno petje, kakoršno bi se bilo dobro podalo slovenskim fantom in bi ga naše ljudstvo razumelo ter ga bilo veselo.

Sele. Veliko je bilo slišati in čitati o povodnjih po raznih krajih, ki so napravile ogromno škodo. Tudi pri nas je koncem oktobra lilo in so vode narasle, a posebne škode to ne urje ni povzročilo. Pač pa se vtapljamo v drugi povodnji — v alkoholnih pijačah. Bil je letos nek mož mimogrede v Selah čez noč, pa se je potem izrazil, da še svoj živ dan ni videl take lumparije kakor v Selah, da bi namreč kje par ljudi spravilo tolike množine pijače po grlu, kakor je videl tu. Seveda ne smete misliti, da so vsi Selani taki pijanci in da se v vseh gostilnah goji pijačevanje. Gostilničar Janez Male na Zvrh. Kotu na primer je tako vesten, da gostu, ki je že dosti pil, ne da več pijače, drugi dan mu je pa vsak hvaležen. Žal, da se pijanost že ne smatra več za sramotno, da se še le postavljajo s tem in da si ne morejo misliti veselja če niso pijani. Posebno mladina se vdaja pijačevanju. Posledice se kažejo: zanemarjena zunanost, spiti obrazi, prazni žepi in plavi pondeljki. Pametni ljudje tožijo: Kam bo to peljalo, kaj bo iz teh ljudi?

Pa tudi nekateri fantje sami so izprevideli, da tako ne sme iti dalje, da je treba mladino iztrezniti. Pred pol letom sta sklenila mlad gospodar in sosedov sin, da ne pokusita več alkoholnih pijač in držita se tega dozda, vsa vesela in zadovoljna. Kakor čujemo, so se jima pridružili že trije drugi, tako, da se število abstinentov množi. To je veselo znamenje, ki obeta lepih sadov. Najprej je treba pokazati, da se tudi brez alkohola lahko živi in kratkocasi, in ta plemeniti zgled bo marsikaterega potegnil za seboj. Ti fantje res zaslužijo ime „junaki“. Junaki, držite se krepko, ne omagajte, pogumno napovejte boj pijančevanju.

Mogočni kralj alkohol,
tlačil si nas let dovolj,
pokornost zdaj ti odpovemo.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) Po župniji in občini neprestano hodijo razni tuji agenti, največini našega jezika nezmožni, ki nagovarjajo ljudi, da bi si pustili napraviti povečane slike po fotografijah itd. Veliko ljudi je tem agentom nasedlo. Nekateri so dali predplačila in slik sploh niso dobili, drugi so bili namazani s tem, da so dobili skažene slike, zopet drugi se tožijo za povračilo vplačanega denarja ali pa obratno tvrdka za neprejetega. Sami nepotrebni stroški. Sploh pa imajo naši ljudje to slabo navado, da verjamejo običajno tujcu bolj kot domačinu, četudi je pogosto že vnaprej očitno, da bodo opeharjeni. Najlepšo sliko daje zadeva električne zadruga v Svetni vasi in Kapli, ki je prišla celo pred deželni zbor. Kako so gospodarili tujci z denarjem domačinov! Tujec pride in gre in gleda na svoj žep. Zato se bo domačin goljufije varoval, ker se opeharjenih ne more odtegniti, povsod bo srečaval zaničljive poglede. Isto je pri strojih, motorjih, zavarovalnicah itd. Sicer pravijo, da gre osel samo enkrat na led, a pri ljudeh se tega ne more trditi, ker ponovno prihajajo pritožbe na naša ušesa. — Zadnji čas z našim listom nismo prav zadovoljni. Nikakor ne glede vsebine, ki odgovarja našim potrebam in našemu obzorju, pač pa glede dohajanja. Bere se pri nas skoro samo ob nedeljah in zato je potrebno, da prihaja ob sobotah. Zadnje številke so prišle šele v ponedeljek. Informirali smo se in izvedeli, da upravništvo in tudi odpravništvo ne zadene nobena krivda in menda tudi našo pošto ne. Mogoče je samo, da pustijo ležati list vsaj za Podjuno na kolodvorski pošti v Celovcu, ker ga dobe celovski naročniki že v petek in bi potemtakem moral biti v soboto že tu. Stara pravljica je, da pošta našemu listu in tudi posameznim naročnikom nagaja. Marsikdo bo vedel povedati o tem marsikaj. Povedati še hočemo, kaj se je pripetilo naročnici, ki pa ne dobiva lista na naši pošti. Poslala je naročnino in na položnici vzadaj je bilo napisano s svinčnikom, da ne reflektira več na dopošiljanje lista. Uprava ji je na to seveda list ustavila. Ko pa dalj časa ni dobila lista, ga je reklamirala. Tako se je izkazalo, da je napisal navedeno na zadnjo stran položnice ali poštar ali pismonoša ali pa kdo drugi pri pošti. Upamo, da bo upravništvo storilo pri poštnem ravnateljstvu potrebne korake. Ali smo v pravni državi ali pa se naj naši sorojaki nikakor ne širokoustijo z enakopravnostjo. Veselelo bi nas, če bi nam poštno ravnateljstvo razjasnilo razmerje poštnih uradov do našega lista. — Kakor je razvidno z občinske deske, bo v nedeljo 28. novembra t. l. licitacija občinskega lova. Izklicna cena znaša 500 S. Izvzet je domač lov posestnika grada v Mohličah. Površine občinskega lova je 3532,52 ha. Kmetom bi bilo prav, če bi se licitiral prav visoko. — Veliko je ljudi, ki izkoriščajo tudi nesrečo. Ta ko je več posestnikov, mejašev Bele spravilo naplavljeni les domov. Sedaj je hodilo orožništvo z zastopnikom občine okrog in ta les zaplenilo. To je neprijetno. Respektirajmo tujo lastnino in jo spravimo šele potem, ko poteče po obč. zakoniku določeni rok, po katerem preide tuja lastnina v lastništvo posestnika dotične zemlje.

Kazaze. (Letina.) V gorah so mi rekli: „Mislili smo že spomladi, da letos nič ne bomo mogli delati zunaj, pa se je še vse lepo opravilo. „Koliko pridnosti in dela je treba, da se obdela zemlja in spravijo pridelki, ve pa le tisti, ki dela ali kmečke ljudi po leti opazuje. Čez pol leta napornega dela je bilo. Do konca

junija smo spravili seno, če ne lahko, pa vsaj srečno, da ne povsod tako! Žetev se je za par dni zapoznala. Začetkom julija je začel peti srp in pel naprej dobre tri mesece; padala je rž, jarica, pšenica, oves, proso, bar in ajda. Zavoljo deževnega konca septembra je ostalo največ ajde na prvi teden oktobra. V sredi oktobra smo začeli krompir pobirati in ga pobrali v prvi polovici novembra, le repe je nekaterim še ostalo do druge polovice. Dobro, da zima s snegom in mrazom čaka. Zrnja je letos bilo vsega manj kot lani razun ovsa in ajde, tudi krompirja je manj. Ajda je bila lani zgodnja, sredi avgusta žeta, zelo polna, pozno je pa vzela na pol zgodnja slana. Letos je zgodnja, sejana pred ploho, brez vrednosti, po plohi sejana pa dobra. Slane letos ni bilo hude; človek se je pa čudil njivam čez in čez v belem cvetju ter snopom, podobnim belim šopkom. To je bila neiztrebljiva redkev, ki se je enkrat s tujim semenom zasejala in po gnoju prenesla. Nekaj novega, kar pred vojno nismo videli, so na 2 m visoko stoječih steblih, kakor vojaki uvrstene solnčice, ki merijo okrog glave skoro en meter ter nosijo čez tisoč belih, sivih ali črnih zrn. Obračajo se v začetku po solncu, potem papovesijo glave k zemlji, kakor da ponujajo sad zemljanom. Sejemo tudi konoplje in lan, poslednega bolj za zdravilo in olje.

Pliberk—Zvabek—Labud.

Veliko se piše in govori o vzhodni železnici, ki naj bi vezala labudsko dolino s Celovcem in z Gradcem. Vse je natanko preračunano, samo denarja za to ni! Časopisi so opisali vse podrobnosti, samo o stroških molčijo, ker bi bili isti pač preveliki.

Ako bi pa vozila nova železnica samo do labudske doline, bi se ne rentirala, ali pa bi morala biti tarifa tako visoka, da bi se ljudje rajši vozili z avtomobilom, ker bi bilo cenejše. Razun tega še niso edini, ali naj vozi železnica iz Grebinja v Št. Andraž ali v Št. Pavel; vsaki bi jo pač rad imel mimo svoje hiše! Vlada se zvija, ker je ta projekt plebiscitna obljuba. No, vlada se lahko izgovarja, da tudi nam danih obljub ni spoznala!

Da te obljube ne bo lahko spoznala, spozna vsakdo, ako ve, da bi stala nova železnica iz Celovca v Št. Andraž 21,976.000 S. Od teh za progo iz Grebinja v Št. Andraž 9,504.000 S ali iz Grebinja v Št. Pavel 7,776.000 S radi potrebnih predorov.

Je pa še druga proga, kakih 20 km dolga, kjer bi se železnica veliko lažje gradila, in to je Pliberk—Labud, ali Metlova—Labud. Ta proga bi stala za normalhotirno 5,000.000 S, za ozkotirno pa samo 3,000.000 S. Vsak razsoden človek mora pritrditi, da bi bila edino izpeljava te proge v vsakem oziru pametna. Teren je jako ugoden. Pri Kraljevem brodu bi moral biti most čez Dravo, potem se teren polagoma dviguje po Brnkovem grabnu do Gornje vasi. Prebivalcem labudske doline je pač vse eno, ali se peljejo do Št. Pavla in tam presedejo, ali ¼ ure dalje do Labuda in pridejo tam čez Pliberk skoro ob istem času v Celovec. (Most pa menda več stane kot par km proge. Op. ur.)

Še bolj se prepričamo o ugodnosti te proge, ako poznamo tarifo za prevoz tovornega blaga, ki jo je izračunal strokovnjak.

a) Iz Wolfsberga v Celovec stane prevoz 1 vagona drv: čez Dravograd 102 S, čez Zeltweg 99 S, čez Št. Pavel—Grebinj 60 S, čez Labud—Pliberk 42 S, čez Labud—Metlova 40 S.

b) En vagon lesa iz Wolfsberga v Trbiž: čez Dravograd 180 S, čez Zeltweg 179 S, čez Št. Pavel—Grebinj 159 S, čez Labud—Pliberk 117 S, čez Labud—Metlovo 111 S.

c) En vagon sadja iz Wolfsberga v Salzburg: čez Dravograd 353 S, čez Zeltweg 317, čez Št. Pavel—Grebinj 344 S, čez Labud—Pliberk 275 S, čez Labud—Metlovo 270 S.

d) En vagon premoga iz Št. Štefana v Celovec: čez Dravograd 121 S, čez Zeltweg 104, čez Št. Pavel—Grebinj 68 S, čez Labud—Pliberk 48 S, čez Labud—Metlova 46 S.

Ta pregled nam pač dosti pove! Naj bi se okoliške občine nekoliko zgibale in začele zanimati!

Drobiž s Koroške. Promet na državni cesti Miklavc—Železna Kapla se je 19. t. m. za vozove do 8000 kg teže zopet upostavil. — Zvezna vlada je dala po posredovanju g. deželnega glavarja 50.000 šilingov v pomoč poplavljenim in oškodovanim krajem. Vlada bo skrbelo tudi za popravo cest, dežela naj plača vojaštvo pri delu ter občine naj prispevajo les in skrbe za prenočišča delavcev. — Orožni inšpektor infanterije generalni major Büttner od vojnega ministrstva na Dunaju je pregledoval koroške čete. Vaje so se vršile na prostoru Ribnica—Vetrinj—Hodiše. Pregledal je tudi čete, ki popravljajo ceste in mostove v Beli. — Rženi kruh stane 60 g, mešani (ržena in pšenična moka) 55 g za 1 kg. — V 75. letu svoje starosti je umrl v Celovcu dvorni svetnik Karol Winkler; deloval je pri višjem deželnem sodišču ter kot sodnik na več mestih Koroške. — Ravnatelj dijaškega doma na Križni gori, König, je umrl. Bil je rojen na Vestfalskem ter po poklicu profesor. — Stari grad v Suhi pri Labudu je kupil neki Nemeč iz Reicha, ki bo napravil iz njega zdravilišče. — Kakor se ob zaključku lista izve, je vsled nalivov dne 20. nov. zopet trpela cesta iz Miklavca v Železno Kaplo.

DRUŠTVENI VESTNIK

Borovlje. II. redni občni zbor društva slovenskih diletantov se vrši v nedeljo dne 12. decembra popoldne ob ½ 3. v prostorih pri Bundru v Borovljah s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo predsednika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Predlogi in slučajnosti. Vsi prisrčno vabljeni.

Žitara vas. Živinorejska zadruga za Žitaro vas in okolico, r. z. z o. z., priredi v nedeljo dne 5. decembra ob 10. uri dop. v društvenem prostoru v Žitari vasi I. izvanredni občni zbor s sledečim sporedom: Prememba pravil v smislu nove postave (Goldbilanzgesetz) ali pa posvetovanje o likvidaciji zadruga in slučajnosti. (Nova postava med drugim zahteva, da mora vsakdo, kdor hoče še nadalje ostati član kake zadruga, imeti vplačan vsaj en delež za en šiling. Kdor se torej za zadrugo zanima, naj pride ter se bodo sprejemali tudi novi udi. Ako ne bo dosti udeležbe, se pa zadruga razpusti.) Načelstvo.

Božični prazniki so blizu. Starši, ako hočete z lepim darilom prav posebno razveseliti svojo deco, naročite jih na poučno-zabavni list „Mladi junak“! Ta nezatna denarna žrtev vam bo stotero povrnjena! Vrednost lepih nauk, ki jih bodo zajemali malčki iz neizčrpnih virov lista, je neprenesljiva. Že radostno razpoloženje samo, ki jim bo ob čitanju sijalo z obrazov, daleko presega vrednost naročnine — 2 šilingov celoletno! „Mladi junak“ se naroča pri upravi „Koroškega Slovenca“, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26-I.

GOSPODARSKI VESTNIK

Seja deželnega kulturnega sveta dne 11. novembra 1926.

Predsednik Supersberg se spomni umrlega člana kulturnega sveta grofa Künburg. Ganljiva udeležba ljudstva pri pogrebu je pričala, kako ga je ljudstvo spoštovalo.

Zavarovanje živine.

Na Dunaju se je ustanovilo društvo Viehschutz, ki hoče izvesti zavarovanje goveje živine in zavarovanje nezdod, ki nastanejo po živini. Zastopnik tega društva dr. Fischer o stvari poroča: Že pred leti se je spoznalo, da je treba zavarovati živino. Povsod so se ustanovila zavarovalna društva, dežele in država pa so bile dovolj premožne, da so mogle ta društva podpirati. Med vojno so ta društva nehala, zdaj ko so se razmere ustalile, se potreba zopet zglašča. Društvo Viehschutz se je ustanovilo ter hoče zavarovanje s tem izvesti ceneje, da se kmetijstvo pritegne k sodelovanju, da se napravijo zavarovalne skupine, da se ne zavaruje vsaki posamnik, marveč celi okraj dobi le eno polico, ki jo oskrbuje eden za vse. Izkušnja pravi, da se škoda pri živini giblje med 2 do 5% na leto, plačevalo bi se od 1,3 do 3,6 k večjemu, kedar je manj škode manj, kedar je je več malo več, a ne čez 3,6%.

Dr. Lemisch poroča, kako je domača živinska zavarovalnica delala. Lahko jebilo vpeljati deželno zavarovalnico proti požaru, živinsko zavarovanje se je izvedlo s težavo, zavarovanje za življenje se ni moglo izvesti, zavarovanje zoper točo pa je prevzela nižjeavstrijska zavarovalnica. Danes goveja živina ni več zavarovana, konje še zavaruje kak voznik, ki rabi mrhe, o katerih ve, da bojo kmalu padle. Zavarovanje živine naletava na Koroškem na težave, ker imamo veliko škode, naši planinski pašniki ni so zdravi in venomer nastopajo bolezn. Manjši posestniki se bojo zavarovali, večji ne: na 40 goved pride v letu ena nesreča, večji posestnik se sam zavaruje.

Hernler opozarja, da se na planinah gode nesreče, ker se premalo skrbi za varnost. Zlasti lastniki planin ki so obremenjeni s pašniškimi služnostmi, naj bi se prisilili zagrajati nevarna mesta, pa ne bi toliko živine padlo.

Kirschner: Jaz se zavarujem sam, ker je zame zavarovanje nerentabelno. Recimo da ima posestnik 14 goved, vsako počez zavarovanih za 4 milj., tedaj ima plačevati vsako leto zavarovalnine 2 milijona. V dveh letih je torej plačal eno govedo. Vsako drugo leto pa mu ne pade govedo, zavarovalnica izplačuje samo 80% vrednosti, in če ni zavarovan, bo navadno le še nekaj izkupil iz mesa ponesrečene živine. Zavarovanje naj nikakor ne bo obligatorično.

Dr. Scheuch: Živinska zavarovalnica je cvetela v letih 1913 in 1914. Tedaj se je zavarovalo 7700 posestnikov za 26.000 glav živine, to je bilo 13,7% vse živine. Tedaj je plačilo znašalo 1,5 do 1,75% ker je dežela doplačevala na leto 32.000 kron. Konj ljudje niso dosti zavarovali, zavarovanih je bilo samo 0,08%.

Posvetovanje predsednikov.

Supersberg poroča: Poljedelski minister je poročal o potovanju v Švico, kjer, se je hotel poučiti o monopolu za žitno trgovino oz. za trgovino z mesom in živino. Švica se bo monopola držala. Potem se je vršilo posvetovanje o uvoznih listkih — Einfuhrschein —, ki se naj uvedejo za trgovino z živino. Prekupci naj vzamejo del živine doma in kar se doma ne dobi, naj se uvaža. Da bo to mogoče, se bo znižala voznina, da se plačuje samo za zadnjih 50 km, drugo bi, dokler traja kriza, doplačevala država; tako bi mogle planinske dežele ki prodajajo živino, tekmovati z Ogrske in Češko, ki imata le 50 km do Dunaja. S tem bi se cena pri nas zboljšala za 3—4 g pri kili. Upati je, da se trgovina do božica poživ, da bojo kmetje mogli plačati posle.

Zoper kugo na parkljih in gobcih se je našlo zdravilo — Impfstoff — Hochimud, ki je še tako drago, da ne pride še v poštev. Druga snov „Rekonvalescentenserum“ je cenejša in tako učinkuje, da kuga ne dela več znatne škode. Bolezen premineva čisto lahko, krave ne izgube mleka in ne zavreže več. Za 5 goved stane to zdravilo 22 S. Avstrija je priglasila že 500 vagonov s emenskega krompirja za uvoz. Na Nižjeavstrijskem je krompir izredno slabo rodil, na Predarelskem in Štajerskem pa imajo krompirjevo bolezen — raka. Avstrija uvaža nenavadno veliko svinj, treba bo da kmetje bolj skrbje za svinjerejo.

Ziljska dolina.

O priložnosti pogreba se je predsednik prepričal o velikosti nesreče, ki je prizadela Ziljsko dolino. S sredstvi, ki jih daje država, bo treba posebno gledati, kako bi se moglo pomagati Ziljski. Morebiti bo se dalo kaj napraviti, kakor so Nemci svoja blata (Heiden) zboljšali z zelenim gnojenjem. Položaj Ziljanov je še raditega tako obupen, ker konj ne morejo več prodati. Predsedniki okrajnih kmetijskih društev so prosili, da se postavi še en bager (stroj ki koplje gramoz iz reke). Kmetje tudi žele, da se za delo pri bagerjih sprejmejo domači ljudje, ne tujci, ki nimajo dela. Letos domačini ne bojo imeli dela v gozdih, ker je voda pobrala vse pote. Zboljšati se tu ne da nič, dokler se sploh Zila ne uredi.

Hernler: Ljudje imajo v Zili veliko planinskih pašnikov, pa nič polja in travnika doma v ravnini. Tu se da pomagati le, če se izstreli, kar je svojčas Dobrač zasul.

Dr. Stotter: Na Zili se pridela veliko sira in masla. A ta sir ni za trg. Treba zboljšati kvaliteto, da bojo ljudje kaj izkupil.

Insp. Frank: Ponekod je glina polja in travnike le nekoliko zasula, to ne škodi nič, ker apnena glina zemljo gnoji, domačini to vedo. Drugod se je glina nasulo 20 do 25 cm debelo. To bo treba polja preorati in se mora dati ljudem seme ali brezplačno

ali po zelo znižani ceni. Koder pa se je nanoslo do 1,5 m globoko gramoza, tam se mora poizkusiti s posebnimi rastlinami: Steinklee i dr.

(Konec pride.)

RAZNE VESTI

Legende Habsburžanov.

(Konec.)

Na južnozpadno fronto so se pošiljali Slovani, ker se je mislilo, da se dajo lažje porabiti proti Italijanom. Medtem pa je vojaška diktatura Habsburžanov vznevoljila ves svet in Italija je dala dovoljenje, da se tvorijo češke legije. Avstrijski generali pa so ujete legijonaše kratkomalo pomorili in v svarilo razstavili, kjer pa tega ni bilo mogoče, se je usmrtitev naznanila po vsej Avstriji v vojaških poveljih. Avgusta 1918 je bilo od dunajske vojaške komande razglašeno, da je bilo sredi junija na fronti usmrčenih 74 vojakov in podčastnikov radi veleizdaje in pobune, od katerih je pripadalo 44 oseb infant. polku 71 ter 17 legijonašev. Petnajst od teh legijonašev je bilo 15. junija ujetih, 18. junija pa obsojeni na smrt na vešalih. Pozneje so bili ob navzočnosti vojakov postreljeni od madžarskih vojakov iz bližine od pol metra. Štiri od njih so obesili že kot mrličje na bližnja drevesa in pritrtili na prsa napise v šestih jezikih: Izdajice — Čehoslovaki. Viseli so dva dni kot svarilo vsem nezadovoljnim.

Na Monte Guardia je bilo deset drugih čeških legijonašev obešenih. Morali so si poprej sami skopati grob. Poveljeval je nadporočnik Hötendorf, sin šefa generalnega štaba. Po zadnjem strelu sta bila le dva mrtva in na ranjence so ponovno streljali. Brat od cesarice Cite, Elija, je poveljeval oddelku, ki je ustrelil štiri druge legijonaše ob navzočnosti čeških vojakov. Pri obešanju nekega obsojenca pa se je dvakrat odtrgala papirnata vrv, a vojaška komanda ni odnehala. Kar po usmrtitvi so se držali patriotični nagovori na slovanske vojaške in zabičevalo, da zadene vsakega ista usoda, ki bi poskusil ubežati. Neki legijonaš se je usmrtil sam, ko se je čutil ujetega, drugi se je odtrgal od trinogov in splezal na telegrafični drog, kjer je bila pripravljena zanj vrv in si jo sam zadrnil.

Ali je Avstrija z vislicami zadržala usodo? Povsod so vislice ji pomagale kopati grob, ker so se ogroženi borili do skrajne sile. Nizozemska in Italija sta postali prosti in usmrtitev več kot 50 legijonašev je zadal zadnji udarec, da je pripoznala antanta legije za vojskujočo se silo in da je bil sprejet načrt uničenja Avstrije in iztrebljenja Habsburžanov. Tako so si Habsburžani z vešali sami skopali grob.

Kršč. socijalna stranka je imela 12. t. m. v Beljaku svoje zborovanje ter posnemamo iz poročila sledeče: Stranka ima več organizacij; kršč. kmečka zveza ima 127 krajevnih odborov s 5325 člani, kršč. socijalno društvo, ki obstoji v mestih, trgih in vaseh, 23 krajevnih odborov s 4210 člani in poselska zveza 64 krajevnih odborov s 4480 člani. Generalni sekretariat obstoji v Celovcu, pisarne v Beljaku in Wolfsbergu. V dobi 22 mesecev je stranka obdržala skupno 559 shodov. Organizatorično delo na deželi vršijo zaupniki, ki pobirajo tudi članarino v znesku dveh šilingov. Izdatki stranke znašajo na leto 25—26.000 šilingov.

Manjšine. Belgijski ministrski predsednik Jaspas je naglašal v okrožnici na ministrstva, da se mora prebivalstvu mest Eupen, Malmedy in Št. Vith pri uporabi nemškega jezika pustiti najširša prostost. Postave, okrožnice in odredbe, tikafoč se teh krajev, se naj po ministrstvu za notranje zadeve prevedejo v nemški jezik. — Romuni izvajajo jako stroge izpite nad manjšinskimi dijaki. V Černovicah je padla polovica dijakov. Nemške manjšine, ki imajo primeroma več dijakov kot Romuni sami, trpe vsled odredb, ker se zahteva znanje romunskega jezika in literature. — Na južno Tirolskem se podučuje nemški jezik na več-

razrednih šolah do 4. leta. Zadnji Mussolinijevi ukrepi se tako strogo izvajajo, da še sedaj ne izhajajo nemški in slovenski listi. — Glasom ukaza prefektura v Trientu so se razpustila vsa nemška telovadna društva. — Nemška stranka na Danskem zahteva priključitev k Nemčiji in kulturno samoupravo. Katalonci zahtevajo avtonomijo. — Fašisti so vrgli v vodo nekega nemškega slikarja, ker se je izrazil, da obžaluje, da ni krogla zadela Mussolinija. — Nemški poduk v Sloveniji se vrši, ako se javi 15 učencev.

Šola za organiste. Cecilijsko društvo otvori 1. oktobra nov tečaj za organiste. Priglasiti se je do 27. septembra pri predsedniku društva, Celovec, Sandwirtgasse 4. Prosilci pa se sprejmejo v tečaj šele potem, ko so z uspehom položili sprejemni izpit, ki se vrši 28. septembra ob 8. uri. Tudi poznejša prijava je po dogovoru dopustna. Za stanovanje mora skrbeti vsak sam, le najrevnejšim se bo dalo stanovanje in hrana zastoj. Tudi med Slovenci je mnogo muzikalnih fantov in deklet, ki naj bi posetili ta tečaj.

Drobne vesti. S prvim decembrom se zvišajo peronske karte od 30 na 50 grošev. — Najvišja stanovanjska hiša se nahaja v Indiji v pogorju Himalaje v višini 5486 m. Na progi Zagreb—Split so se uvedli spalni vozovi. — Dalmatinsko vino se prodaja vsled dobre letine za 3,50 dinarjev (44 g). — V Parizu se je zrušilo notranje ogrodje neke osmeronadstropne hiše; 8 mrtvih in več ranjenih. — Pariška borza je slavila letos stoletnico svojega obstoja. — V Budimpešti so obesili nadporočnika Ledererja radi umora. Smrt je nastopila še le po 12 minutah. — V Paneveggio (Italija) je eksplodirala pri kopavanju granata iz vojne dobe; dvanajst oseb je mrtvih, dve ranjeni. — 400.000 ljudi prosí za francosko državljanstvo. — V Hercegovini so se že pojavili volkovi. — Angorska vlada je sklenila, uvesti latinico, ki je najbolj praktična pisava. — Ustanovitelj razredne loterije dr. Neupauer je na Dunaju umrl. — Državni dolgovi Avstrije znašajo 2407 milijonov šil. — Najglobokejša točka morja je 9435 m. — V Gradcu se je usmrtil v dvoboju s sabljami visokošolec Terbotitz. — Pri občinskih volitvah v Gornji Šleziji so dosegli Nemci večino. — V Ženevi se bo vršila gospodarska konferenca, ki bo razpravljala o poljedelstvu, o industriji, trgovini in carini. — Glavna carinarnica v Zagrebu je obsodila dunajskega trgovskega agenta Nagelbergerja radi tihotapstva na 12 milijonov dinarjev. — Pred fašistovskimi zastavami se mora vsakdo odkriti. — V Bolgariji je pri volitvah zmagala opozicija. — Francoski rekordni plesalec Nikoles je plesal neprenehoma 223 ur. — V Solunu je bila otvorena nova grška univerza; ima tudi stolico za srbohrvatski jezik. — Na Poljskem se je upostavila nova radiopostaja. Antene so visoke 75 m. — Na Dunaju je umrl znameniti fizik, dvorni svetnik dr. Exner. — Dr. Maks Hohenberg, sin Franca Ferdinanda, se je poročil z Elizabeto, hčerko kneza Waldburg. — Prebivalstvo Japonske s kolonijami vred znaša 83.454.371. — 21letni sin prezidenta nacionalne banke dr. Rejscha se je ustrelil. — V Bolgariji so odkrili komunistično zaroto.

Izšla je Blasnikova

Velika Pratika

za navadno leto 1927,
ki ima 365 dni. 108

VELIKA PRATIKA* je najstarejši slovenski kmetijski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj vpoštevani in je še danes najbolj obratjan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozarjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 D. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednjih tiskarno in litografski zavod Ljubljana, Breg 12.

SLOVENC!

Pomnite, da smo bili mi prvi na Koroškem